

Kilde 1.4

Den britiske historiker Averil Cameron (født 1940):

Rather than emphasizing the divisions and the breaks both the eastern and the western empires can be seen as belonging to the longer history of Europe and the Mediterranean. This kind of approach also has the advantage of taking our minds away for a while from the over-debated question of the end of classical antiquity and enabling us instead to look at issues like settlement, climate exchange and political organization over a much longer period. (...)

Viewed from this much broader perspective, while there were certainly substantial political changes at certain points (the 'third-century crisis', followed by the reforms of Diocletian, the fragmentation of Roman government in the west, the Arab invasions in the east), none of these in itself fundamentally changed the status quo. (...) Rather these political turning points represent stages in a much longer evolution, at the end of which emphasis shifted towards northern Europe. (...)

In the west, Roman imperial government was replaced by successor kingdoms in which many existing features were kept. Similarly, in the east, life in the conquered provinces was not immediately or totally transformed by the Arab conquests. Wherever we place it, the 'fall' of the Roman empire was not a single, dramatic event which changed the shape of Europe or the Mediterranean.

Oversættelse (Kristian Steg):

I stedet for at lægge vægt på opdeling og brud bør man se både det østlige og det vestlige Romerrige som en del af Europas og Middelhavets længere historie. Denne tilgang har den fordel, at den fjerner blikket fra det overdebatterede spørgsmål om, hvornår antikken sluttede, for i stedet at gøre os i stand til at se på emner som bydannelse, klimaforandring og politisk organisation over en meget længere periode.

Set fra dette meget bredere perspektiv – selvom der helt sikkert fandt vigtige politiske forandringer sted på bestemte tidspunkter ("Krisen i det tredje århundrede", efterfulgt af Diokletians reformer, opsplittningen af den romerske regering i vesten, de arabiske invasioner i østen) – så var ingen af disse i sig selv fundamentale forandringer. (...) Derimod repræsenterer disse vendepunkter trin i en meget længere evolution, der førte til, at tyngdepunktet skiftede til Nordeuropa. (...)

I vesten blev det romerske kejserrige afløst af efterfølgende kongeriger, hvor man holdt fast i mange af de eksisterende kendetegn. På samme måde blev livet i de erobrede områder i østen hverken straks eller fuldstændig transformeret af de arabiske erobringer. Hvornår vi end vælger at placere det, så er Romerrigets "fald" ikke en enkeltstående, dramatisk begivenhed, som ændrede Europa eller Middelhavslandene.